

20180170212

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 54, став 2 од Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/2011, 136/2011, 91/2013, 164/2013, 27/2014, 112/2014, 144/2014, 124/2015, 149/2015 и 37/2016), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 23.1.2018 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ТРАНСПЛАНТАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2018 ГОДИНА

Со Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/2011, 136/2011, 91/2013, 164/2013, 27/2014, 112/2014, 144/2014, 124/2015, 149/2015 и 37/2016), се уредуваат условите под кои можат да се земаат, чуваат, обработуваат, разменуваат, пренесуваат и пресадуваат делови од човечкото тело (органи и ткива) од живи или умрени лица заради лекување, условите што треба да ги исполнуваат здравствените установи што вршат работи на земање, чување, обработување, разменување, пренесување и пресадување делови од човечкото тело заради лекување, организацијата и спроведувањето на земањето и пресадувањето делови од човечкото тело, како и надзорот над спроведувањето на овој закон.

Земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување може да се врши само кога е тоа медицински оправдано, кога е тоа најповолен начин за лекување на болниот, кога не се загрозува животот на дарителот или не му се нанесува трајно оштетување на здравјето, во постапка и под услови утврдени со овој закон.

Дарувањето делови од човечкото тело заради пресадување е доброволно и без надоместок.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за трансплантација за 2018 година има за цел да го зголеми бројот на донори од починато лице преку зголемување на активностите, и тоа преку:

1. Олеснување на постапката на трансплантација на органи и ткива во интерес на пациентите;
2. Зголемување на бројот на пресадувања на органи и ткива од човечкото тело заради лекување;
3. Да се изгради систем кој ќе обезбеди и гарантира правичен пристап кон органите и ткивата преку:
  - формирање на листа на чекање според видот на органи кои ќе се базираат на транспарентни, објективни и медицински критериуми;
  - електронски систем за алоцирање на органи и ткива;
  - воспоставување на систем кој ќе гарантира квалитет, следливост и безбедност на постапките.
4. Подигање на свеста кај населението за донирање на органи и ткива, особено преку информирање на јавноста за важноста на трансплантацијата на органи и ткива;
5. Воспоставување на мрежа на болници спремни во секој момент да препознаат потенцијален дарител, болници кои можат да го извадат органот и да осигураат дека истиот ќе стигне во центрите каде би се изведувале трансплантациите;

6. Воспоставување и одржување на централен информатички систем за вршење на дејностите за земање, обработка, испитување на совпаѓање на ткивата, чување, заменување и пресадување.

МЕРКИ И АКТИВНОСТИ

Со донесувањето на Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување и подзаконските акти, како и со предвидување на улогата на Национален координатор за трансплантација и негов заменик, како и Национален координатор за крвотворни матични клетки преку кои Министерството за здравство ги врши своите законски пропишани обврски, направени се сите предуслови, покрај трансплантацијата на бубрези од жив донор, да се започне и со трансплантација од кадавери, како и заживување на трансплантацијата на црн дроб.

Мерките и активностите на Програмата за следни:

1. Обезбедување на финансиски средства кои се наменети за ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на пациентите кои се на дијализен третман и се подготвуваат за трансплантација на бубрег од жив дарител и/или починато лице. Пациентите за сите испитувања се ослободуваат од партиципација, по обезбедена потврда за ослободување од партиципација за пациенти кои се подготвуваат за трансплантација на бубрег од жив дарител и/или починато лице, издадена од Министерството за здравство.

2. Изработка и операционализација на централен информатички систем за вршење на дејностите за земање, обработка, испитување на совпаѓање на ткивата, чување, заменување и пресадување.

3. Зголемување на свеста за значењето и придобивките од трансплантацијата на органи преку правилно информирање и медиумски кампањи за зголемување на јавната свест за самата постапка на пресадување на органи и подигање на јавната свест и едукација за придобивките од трансплантациите и за тоа што значи да се донираат органи, како кај населението така и кај здравствените работници и здравствените соработници.

4. Изготвување на проект за семинари на кои на здравствените работници од примарното и секундарното здравство, кои не се директно поврзани во мрежата за трансплантација, ќе им бидат образложени законските одредби кои го регулираат пресадувањето на органи, како и подзаконските прописи со кои детално се уредуваат поединечни делови од оваа област.

5. Зголемување на знаењето и комуникациските вештини на здравствените работници од областа на трансплантацијата.

6. Развивање на јавната свест кај групите за поддршка на пациенти, невладините здруженија на пациенти и новинарите кои можат да бидат вклучени во постапката за промоција на придобивките од постапките на пресадување на органи, а понатаму да бидат и промотори за донирањето на органи.

7. Организирање на кампањи за подигање на јавната свест, со презентација на информации кои се однесуваат на правата на граѓаните, а пред се на пациентите во однос на донирањето на органи.

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА И ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Извршување на Програмата

Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2018 година се врши од страна на:

- Министерството за здравство;

- ЈЗУ Здравствен дом Скопје;
- ЈЗУ Институт за јавно здравје на Република Македонија;
- ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија;
- ЈЗУ Универзитетска клиника за дигестивна хирургија;
- ЈЗУ Универзитетска клиника за детска хирургија;
- Здравствени установи кои се овластени за пресадување на делови од човечкото тело заради лекување, согласно закон и се во мрежата на здравствени установи во Република Македонија.

Финансиски средства

За извршување на Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2018 година се потребни следните финансиски средства:

1. Финансиски средства за трошоците за ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на пациентите кои се на дијализен третман и се подготвуваат за трансплантација на бубрег од жив дарител и/или починато лице.

2. Финансиски средства за ангажирање на:

- Национален координатор за трансплантација преку соодветен договор;
- Заменик Национален координатор за трансплантација преку соодветен договор;
- Национален координатор за крвотворни матични клетки преку соодветен договор;

3. Финансиски средства за зголемување на свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи преку медиумски кампањи и промотивен материјал за органодарителство.

4. Финансиски средства за стимулација на тимовите за трансплантација и за други активности поврзани со унапредување, регулирање и евалуација на системот за трансплантација (едукации од областа на трансплантацијата, комисији, работни групи и друго). Висината на надоместокот за стимулација на тимовите за трансплантација, за секое лице кое учествува во трансплантацијата и за секоја извршена трансплантација (жив донор и/или починато лице) изнесува:

- за доктор специјалист по хирургија и доктор специјалист по анестезиологија.....во нето износ од 12.600,00 денари;
- за медицинска сестра-инструментарка.....во нето износ од 8.220,00 денари;
- за медицинска сестра-помошник инструментарка.....во нето износ од 6.600,00 денари;
- за медицинска сестра-анестетичарка.....во нето износ од 8.220,00 денари, и
- за болничар-транспортер..... во нето износ од 6.000,00 денари.

Надоместокот за тимовите за трансплантација се исплаќа врз основа на доставените извештаи од ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија - Скопје.

5. Финансиски средства за стимулација на болничките координатори односно донор координатори.

6. Финансиски средства за погребни трошоци за донаторот кој е починато лице-кадавер, согласно Закон.

7. Финансиски средства за неизмирени обврски за 2017 година.

Табела: Финансиски средства за реализација на Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2018 година

Ред. бр.	Активност	Извршител	Износ (во денари)
1.	ХПА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на пациентите кои се на дијализен третман и се подготвуваат за трансплантација на бубрег од жив дарител и/или починато лице	Министерство за здравство Универзитетски клиника и други ЈЗУ-а.	2.879.640,00
2.	Ангажирање на: -Национален координатор за трансплантација преку соодветен договор; -Заменик Национален координатор за трансплантација преку соодветен договор; -Национален координатор за крвотворни матични клетки преку соодветен договор;	Министерство за здравство ЈЗУ на РМ	300.000,00
3.	Медиумски кампањи за зголемување на свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи и промотивен материјал за органодарителство	ЈЗУ Здравствен дом Скопје; ЈЗУ Институт за јавно здравје на Република Македонија;	250.000,00
4.	Стимулација на тимовите за трансплантација и за други активности поврзани со унапредување, регулирање и евалуација на системот за трансплантација (едукации од областа на трансплантацијата, комисији, работни групи и друго)	Министерство за здравство Универзитетски клиника Други ЈЗУ-а	4.000.000,00
5.	Стимулација на болничките координатори односно донор координатори	Министерство за здравство ЈЗУ на РМ	240.000,00
6.	Погребни трошоци за донаторот кој е починато лице-кадавер (5 кадавера по 66.072,00 денари)	Министерство за здравство ЈЗУ на РМ	330.360,00
	ВКУПНО		8.000.000,00

Програмата за трансплантација во Република Македонија за 2018 година ќе се финансира согласно одобрените средства во висина од 8.000.000,00 денари од буџетот за самофинансирачки активности на Министерството за здравство.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 44-446/1
23 јануари 2018 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Зоран Заев, с.р.